

# **Johanniter Nederland**

## **Jaarverslag 2020**





## Voorwoord

Het jaar 2020 werd getekend door corona. Voor de stichting Johanniter Nederland betekende dit dat zo goed als alle geplande activiteiten niet konden doorgaan. Vrijwilligers konden hun werk in zorginstellingen niet doen, bijeenkomsten waren niet mogelijk, de rolstoelbussen konden niet meer gebruikt worden voor uitjes en de zorgvakanties werden een voor een geannuleerd. De stichting heeft daarom gezocht naar activiteiten en acties die onder de gegeven omstandigheden wél mogelijk waren, zoals contact onderhouden en ondersteuning bieden waar dit mogelijk was.

Het is niet gewoon dat de contacten moesten worden beperkt tot (beeld)bellens en ontmoetingen met afstandsbeperkingen. Geen hartelijke omhelzing, geen warme hand, steeds aan de richtlijnen denken. Richtlijnen die voor iedereen nieuw waren en tot verwarring, verdriet en boosheid konden leiden. Velen van ons ervoeren het gemis aan contact met familie en vrienden. Sommigen van ons hebben afscheid moeten nemen van dierbaren. Ons hart ging dan ook uit naar iedereen die het in deze tijden zwaar had.

Wat ook niet gewoon is, zijn de creativiteit, saamhorigheid en daadkracht die opeens overal zichtbaar werden. De enorme wil om er, ondanks alle beperkingen, toch iets van te maken. Dit heeft mij als bestuursvoorzitter van Johanniter Nederland enorm in het hart getroffen. Ik ben onder de indruk van alle nieuwe initiatieven die ik voorbij heb zien komen. We zetten ons gezamenlijk in om toch, op een andere manier, iets voor kwetsbare mensen te betekenen. Ik ben ook trots op onze eigen medewerkers en de Johanniter vrijwilligers die zich hebben ingezet voor onze extra acties.

Bij het schrijven van dit verslag is het jaar 2021 al in volle gang. Ondanks de nog steeds geldende beperkingen is er ambitie om activiteiten door te laten gaan, te ondernemen, te groeien en de kansen in de markt aan te grijpen. Dat geeft veel vertrouwen dat ook 2021 veel moois zal gaan brengen.

Karel Greven  
Voorzitter Johanniter Nederland



## Over Johanniter Nederland

Johanniter Nederland is een stichting die actief is in het domein zorg & welzijn. We zetten ons in voor mensen die - om welke reden dan ook - niet vanzelfsprekend mee kunnen doen in de samenleving. Hierbij werken wij veel met vrijwilligers.

Een groot deel van de circa 4.000 vrijwilligers is actief in de zogenaamde 'Johanniter groepen'. Dit zijn regionaal georganiseerde vrijwilligersgroepen in onder meer verzorgingshuizen, ziekenhuizen, inloophuizen en hospices. Daarnaast organiseert Johanniter Nederland al ruim 60 jaar aangepaste vakanties voor mensen met een zorgvraag. De uitvoering hiervan ligt wederom bij vrijwilligers. Onze nieuwste activiteit is het ter beschikking stellen van rolstoelbussen aan zorginstellingen, zodat zij uitstapjes kunnen maken met mensen die anders nauwelijks de deur uit kunnen.

Daarnaast zijn wij alert als het gaat om ontwikkelingen binnen het domein zorg & welzijn. Wat gebeurt er in de samenleving? Welke behoeften ontstaan hierdoor? Voor wie kunnen wij iets betekenen? Hier proberen wij waar zinvol en mogelijk op in te spelen, al dan niet in samenwerking met andere organisaties.

### Onze missie

Wij zetten ons in voor diegenen die door ziekte, ouderdom, een beperking, armoede of sociaal isolement minder vanzelfsprekend kunnen meedoen in de samenleving. We nemen praktische drempels weg, voegen vreugde toe en creëren een breed scala aan contactmomenten. Hiermee verrijken we het leven van alle betrokkenen.

### Onze visie

Kwaliteit van leven voor mensen die zich in een kwetsbare positie bevinden.

### Kernwoorden

De acht zaligsprekingen uit de Bergrede (Matteüs 5:3-10) hebben vanuit traditie altijd een belangrijke betekenis voor Johanniter Nederland gehad. Het achtpuntig kruis in ons logo staat symbool voor deze zaligsprekingen. De zaligsprekingen zijn 'vertaald' en vormen de pijlers van de pijlers vormen onder de identiteit van Johanniter Nederland.

Hulp:	We springen bij waar mensen het zelf niet (meer) kunnen.
Zorg:	We geven mensen aandacht en (medische) zorg.
Bescheidenheid:	Niet onze hulp, maar de persoon die we helpen staat centraal.
Rechtvaardigheid:	We zijn er voor wie ons nodig heeft.
Medeleven:	We staan open voor de gevoelens en behoeften van de ander.
Integriteit:	Onze woorden en daden zijn oprecht.
Vrede:	We geloven in naastenliefde.
Geloof:	De acht Zaligsprekingen zijn onze inspiratiebron.



## Onze activiteiten in 2020

### Johanniter vakanties

Voor 2020 hadden we negen Johanniter vakanties gepland. Net als in 2019 was er meer variatie in vorm en doelgroepen dan in eerdere jaren, te weten: drie vakantieweken voor ouderen met een zorgvraag, twee lange weekends voor ouderen met een lichte zorgvraag, een lang weekend Efteling voor basisschoolkinderen uit kansarme gezinnen, een lang weekend voor jongeren met een verstandelijke beperking en een kerstvakantie voor eenzame ouderen met weinig bestedingsruimte. Hiermee wilden we inspelen op de veranderende behoeften van onze traditionele doelgroepen en iets betekenen voor andere kwetsbare mensen. Voorheen richtten we ons bij de vakanties alleen op ouderen die vanwege een zorgbehoefte niet zelfstandig met vakantie kunnen. Nu organiseren we ook vakanties voor doelgroepen voor wie om andere redenen een reguliere vakantie niet is weggelegd, bijvoorbeeld omdat ze het niet kunnen betalen.

Alle mooie plannen ten spijt, corona gooide roet in het eten. Al kort na het uitbreken van de pandemie werd duidelijk dat de vakanties die in het voorjaar zouden plaatsvinden, niet konden doorgaan. Toen de coronacrisis voortduurde, met alle beperkende maatregelen van dien, waren we genoodzaakt om gedurende het jaar de ene na de andere vakantie te annuleren, tot de laatste vakantie rond de kerstdagen aan toe.

Met pijn in ons hart moesten we onze vakantiegasten vertellen dat de vakantie – waar meestal het hele jaar naar wordt uitgekeken – niet door kon gaan. Juist in een tijd waarin ouderen toch al meer dan anders te kampen hadden met isolement en eenzaamheid hadden we ze deze vakantie gegund. Maar het kon echt niet anders. We hebben gedaan wat we konden om het leed te verzachten. Het belangrijkste daarin was de mensen goed informeren, contact onderhouden, oor hebben voor hun verhaal en laten weten dat ze niet vergeten werden. Ook stuurden we ze enkele keren een leuk kaartje of een aardige attentie en zetten we een belservice op. Meer hierover onder het kopje *Corona-acties*.

Ook voor de vrijwilligers was het een teleurstelling dat de vakanties niet konden doorgaan. Voor hen is een Johanniter vakantie weliswaar hard werken, maar tegelijkertijd is het een uitje waar zij naar uitkijken. Het samenzijn in een mooie omgeving, de warmte, de gezelligheid, het iets kunnen betekenen; allemaal aspecten van een Johanniter vakantie die door de vrijwilligers gekoesterd worden. Wij hebben daarom ook veel aandacht gehad voor het contact met de vakantie-vrijwilligers door hen goed te informeren over de steeds veranderende stand van zaken en door regelmatig van ons te laten horen of iets aardigs toe te sturen.

### Johanniter groepen

De meeste Johanniter vrijwilligers zijn actief in één van de ruim dertig Johanniter vrijwilligersgroepen. Dit zijn lokale groepen, doorgaans gelieerd aan een zorg- of welzijnsinstelling zoals een ziekenhuis, verzorgingshuis, inloophuis of een hospice. Deze groepen functioneren zelfstandig of onder aansturing van de desbetreffende instelling en worden aanvullend ondersteund door Johanniter Nederland.



Met de coördinatoren van de vrijwilligersgroepen – en vaak ook met de bestuurders, activiteitenbegeleiders en welzijnsmedewerkers van de betreffende organisaties – hebben we normaal gesproken regelmatig contact tijdens werkbezoeken. Daarnaast ondersteunen wij de coördinatoren naar behoefte.

Na half maart 2020 kon er van werkbezoek geen sprake meer zijn, terwijl er juist nu behoefte was aan steun. De meeste coördinatoren zijn werkzaam bij instellingen die zwaar getroffen werden door corona. Ze hadden te maken met ziekte en overlijden van bewoners, met beperkende maatregelen waardoor kwetsbare ouderen geïsoleerd raakten en met vrijwilligers die opeens hun werk niet meer konden doen, naast alle onzekerheid die er ook was. Daarom hebben wij allereerst alle vrijwilligerscoördinatoren van de Johanniter vrijwilligersgroepen gebeld. Om te vragen hoe het ging, aandacht te geven aan hun moeilijke situatie, te luisteren naar hun uitdagingen, informatie van de verschillende coördinatoren met elkaar te delen én om te vragen of we iets konden doen. Dit werd zeer gewaardeerd en leidde als snel tot een kaartenactie, waarover meer onder het kopje *Corona-acties*.

Gedurende het jaar bleven we geregeld telefonisch contact houden met de coördinatoren. Om hun verhaal aan te horen, maar ook om praktische zaken te bespreken, bijvoorbeeld hoe de spelduitreikingen georganiseerd konden worden. Elke Johanniter vrijwilliger krijgt na een jaar vrijwilligerswerk een Johanniterspeld als blijk van waardering. Deze worden door een Johanniter bestuurslid uitgereikt en dit gebeurt doorgaans op een feestelijke bijeenkomst. Dergelijke bijeenkomsten waren nu niet mogelijk, daarom zochten we naar alternatieve oplossingen op maat. Bij sommige vrijwilligersgroepen werden de speldjes door Johanniter Nederland verstuurd, begeleid door een brief waarin wij onze dank en waardering uitspraken, bij andere groepen was de speld onderdeel van een pakketje dat de vrijwilligers kregen toegestuurd en bij weer andere groepen werd het speldje aan de deur overhandigd.

### **Rolstoelbussen**

Eind 2019 werden drie Johanniter rolstoelbussen overhandigd aan drie zorginstellingen die gelieerd zijn aan Johanniter Nederland. Het plan hiervoor was ontstaan in samenspraak met en naar behoefte van zorginstellingen. Zij hebben te maken met personele en financiële krapte. Om bewoners toch alle aandacht te geven die zij verdienen worden veel vrijwilligers ingezet. Zij begeleiden bij uitjes en activiteiten, geven praktische ondersteuning, brengen gezelligheid en bieden een luisterend oor. Het is echter lastig iets leuks buiten de deur te organiseren voor mensen die rolstoel gebonden zijn, omdat er vaak geen vervoersmogelijkheden zijn. Zorginstellingen geven aan dat zij de kosten die gemoeid zijn met het beheer van een eigen rolstoelbus, zoals onderhoud en verzekering, niet kunnen dragen. Daarom heeft Johanniter Nederland een concept ontwikkeld waarbij een rolstoelbus geleased wordt door Johanniter Nederland en vervolgens kosteloos ter beschikking wordt gesteld aan een zorginstelling. De instellingen dragen alleen zorg voor de brandstofkosten. Een voorwaarde is dat er een minimaal aantal ritten per week gemaakt wordt, dat de bus niet commercieel gebruikt wordt en dat de bus alleen ingezet wordt voor activiteiten die anders niet mogelijk zouden zijn. Zo leveren deze rolstoelbussen – geheel in lijn met onze doelstellingen – een bijdrage aan de kwaliteit van leven van kwetsbare ouderen.



Vanaf het moment dat de rolstoelbussen eind 2019 bij de zorginstellingen werden afgeleverd, werden ze ingezet voor allerlei uitstapjes. Een paar voorbeelden: naar een locatie voor een Zeeuwse middag waar verhalen werden verteld in het Zeeuws, met deelnemers van de dagbesteding naar een pannenkoekenhuis, herinneringen ophalen tijdens een rondrit in de omgeving, vervulling van hartenwensen zoals het bezoeken van familie of vrienden in een andere woonplaats.

Na half maart 2020 waren dergelijke uitstapjes helaas niet meer mogelijk, sterker nog, de zorginstellingen werden gesloten. Zo stonden de bussen voornamelijk stil. Toch werden de bussen nog af en toe ingezet, bijvoorbeeld om bloemen rond te brengen bij bewoners die thuis zaten en om cadeautjes bij zorgmedewerkers te bezorgen. In de zomer werden weer voorzichtig uitstapjes gemaakt tot een tweede coronagolf hier een einde aan maakte. Daarnaast werd een van de rolstoelbussen ingezet voor de voedselbankactie (zie paragraaf *Corona-acties*).

Er is in het begin van het jaar veel contact geweest met de leasemaatschappij van de rolstoelbussen om de facturen en financiële stromen op orde te krijgen. Dat was niet alleen belangrijk voor de jaarrekening, maar ook om BPM-bedragen terug te kunnen vorderen. Helaas is de gunstige BPM-regeling per 2020 afgeschaft, hetgeen voor een mogelijke uitbreiding van het project nieuwe uitdagingen zal geven. Het voornemen was om de mogelijkheden hiervoor in 2020 verder uit te zoeken. Door de bijzondere omstandigheden is dit niet gebeurd; de bussen konden niet worden ingezet zoals de bedoeling was waardoor wij ook niet konden leren van de ervaringen.

Ook hebben wij niet – zoals de afspraak was – om kwartaalrapportages en verslagen van de zorginstellingen gevraagd. De bussen stonden immers grotendeels stil. Bovendien hadden de zorginstellingen in 2020 te maken met grote en belangrijker uitdagingen. Wij hebben ze daarom gerustgesteld door aan te geven dat een dergelijke rapportage niet nodig was. Hiervan hebben wij de financierende partijen vanzelfsprekend ook op de hoogte gebracht.

### **Vrijwilligersondersteuning**

Om als organisatie iets te kunnen betekenen voor kwetsbare mensen, zijn de Johanniter vrijwilligers zeer belangrijk. Zij zijn het hart en de motor bij een groot deel van ons werk. Daarom investeren wij graag in de kennis en kunde van onze vrijwilligers. Enerzijds omdat zo de kwaliteit van onze diensten toeneemt, anderzijds omdat we onze vrijwilligers de mogelijkheid willen geven zich verder te ontwikkelen. Deze inhoudelijke ondersteuning bieden we voor een deel aan via het Johanniter Schoolplein. Dit is een vraaggerichte digitale leeromgeving met een breed scala aan laagdrempelige ondersteunende activiteiten en middelen. Ook ontwikkelen, organiseren of faciliteren we op verzoek ook trainingen op locatie.

We willen echter niet alleen dat vrijwilligers hun werk goed doen, maar vinden het net zo belangrijk dat zij plezier hebben in hun werk. Bovendien gaan die twee invalshoeken hand in hand. Daarom maken we ook veel werk van het inspireren, motiveren en waarderen van vrijwilligers. Bijvoorbeeld door het organiseren van vrijwilligersdagen en speluitreikingen en het toesturen van een magazine.



In 2020 was de situatie anders. Van spelduitreikingen, bezoekjes en trainingen op locatie kon geen sprake zijn. Sterker nog, het vrijwilligerswerk bij de meeste Johanniter groepen was geheel gestopt. Ook de vrijwilligersdag kon niet doorgaan. Kortom, in 2020 was er geen 'live' contact met de vrijwilligers, terwijl wij wisten dat juist in het coronajaar mensen behoefte hadden aan afleiding, troost en bemoediging. Want vrijwilligerswerk betekent iets goeds doen voor een ander, maar levert ook voor de vrijwilliger zelf iets op: sociale contacten, zingeving, dagbesteding, in beweging blijven en ga zo maar door. Dit moesten onze vrijwilligers – van wie velen zelf tot een kwetsbare leeftijdsgroep horen – nu allemaal missen. Om toch iets te kunnen betekenen hebben we regelmatig iets van ons laten horen in de vorm van een kaartje, een e-mail of een presentje. De lieve en dankbare reacties hierop waren hartverwarmend.

### **Corona-acties**

De coronacrisis heeft enorme gevolgen voor het werk van Johanniter Nederland. Omdat we toch iets wilden betekenen voor kwetsbare mensen en de vrijwilligers hebben we alternatieve activiteiten opgezet. We lichten er een aantal uit.

#### *Kaartenactie*

Bij onze belronde langs vrijwilligerscoördinatoren gaven zij aan dat bewoners en cliënten zich eenzaam en geïsoleerd voelden en behoefte hadden aan een blijk van aandacht. Meteen in maart zijn wij daarom op zoek gegaan naar een ontwerp bureau dat ansichtkaarten voor ons wilde ontwerpen. Binnen enkele dagen kregen we kosteloos acht leuke ontwerpen. Tegen gereduceerd tarief werden 10.000 kaarten gedrukt. Vervolgens hebben we alle vrijwilligerscoördinatoren de mogelijkheid geboden zoveel kaarten te bestellen als ze nodig hadden. Daar is massaal op gereageerd. Wij hebben duizenden kaartjes als pakketjes verstuurd naar de zorginstellingen. (Thuiszittende) vrijwilligers schreven kaartjes aan bewoners, aan mensen in de wijk, aan andere vrijwilligers en aan zorgpersoneel. Soms werden de kaarten persoonlijk rondgebracht. Bij meerdere instellingen werden de kaarten door bewoners aan de vrijwilligers gestuurd, die in deze periode zo gemist werden. Ook alle gasten van de Johanniter vakanties ontvingen een kaartje, met een handgeschreven persoonlijk tekstje van de medewerkers. Dat was een hele klus, want we kennen zo'n 250 vakantie gasten. De medewerkers hebben bovendien een gedeelte van het schrijven van deze kaarten in hun vrije tijd gedaan. Ook werd bij elk Contactblad een kaart geseald. In een begeleidende brief vroegen wij de lezers om een kaart te sturen naar iemand die wel een opsteker kon gebruiken.

#### *Belservice*

Al snel na het uitbreken van de crisis moesten wij de eerste Johanniter vakanties annuleren. Met pijn in ons hart, want onze vakantie gasten – op leeftijd en met een zorgvraag – behoren tot de doelgroepen die het hardst getroffen werden. De vakantie waar ze naar uitkeken werd hen nu ook nog ontzegd. Het is dan ook logisch dat onze aandacht direct naar deze mensen uitging. Wij riepen onze vakantie vrijwilligers op om zich aan te melden voor een belservice en hieraan gaven velen gehoor. Zij werden gekoppeld aan een of meerdere vakantie gasten om ze geregeld op te bellen. Vooraf ontvingen de vrijwilligers advies over het bewaken van de eigen grenzen en handvatten voor het voeren van een zinvol gesprek. Al na



een paar dagen na het uitbreken van de crisis in maart 2020 werd een groot deel van de vakantiegasten gebeld door vele tientallen vrijwilligers. Ook bestuursleden en medewerkers die vakantiegasten kennen, belden mee. Het is zeer dankbaar en goed werk, de impact die een dergelijk telefoontje heeft is enorm. De belservice is nog steeds actief en zal ook na coronatijd worden voortgezet.

#### *Oranje Helpers*

Wij gingen een samenwerking aan met de Oranje Helpers, een landelijk netwerk dat jongeren stimuleert zich belangeloos in te zetten voor ouderen. Onze rol in de samenwerking was vooral om zorginstellingen uit ons netwerk te koppelen aan de Oranje Helpers. Daardoor konden uiteenlopende verzoeken doorlopend bij de jonge vrijwilligers worden uitgezet. Zo werden er buitenvoorstellingen gerealiseerd en werden er kleurplaten voor bewoners gemaakt. In Arnhem maakten middelbare scholieren grootletterpuzzels die ze zelf naar een locatie van de DrieGastenhuisenGroep brachten.

#### *Voedselbankactie*

Door de coronacrisis kwam een groeiend aantal mensen in financiële problemen. Hierdoor werd een groter beroep gedaan op de Voedselbanken. Johanniter Nederland organiseerde samen met de vrijwilligers van Huis ter Leede een actie waarbij mensen in de dorpen rondom Leerdam dicht bij huis producten konden inleveren. Deze boodschappen werden vervolgens met een Johanniter rolstoelbus naar de Voedselbank in Leerdam gebracht. Vijftig volle kratten in totaal, een mooie opbrengst ondanks de extreem hoge temperaturen en de vakantietijd.

#### *Contactmomenten*

Contact, aandacht voor elkaar, was gezien alle beperkingen en uitdagingen waar iedereen mee te maken had een belangrijk aandachtspunt voor ons in 2020. Weten dat je niet vergeten wordt, ook al kunnen we elkaar niet zien en is het reguliere vrijwilligerswerk niet mogelijk. Reden voor Johanniter Nederland om een zelfgemaakte digitale kaart te ontwerpen en deze voorzien van een persoonlijke tekst te versturen naar een paar honderd relaties zoals vakantie-vrijwilligers, vrijwilligers van de belservice, vrijwilligerscoördinatoren, bestuursleden en internationale Johanniter collega's. We stuurden diverse malen een brief – soms voorzien van een aardigheidje - naar onze vakantiegasten om hen te laten weten dat ze niet vergeten werden. Ook lieten we per e-mail of post regelmatig iets van ons horen bij de vrijwilligers. Daarnaast was er regelmatig telefonisch contact met de coördinatoren. Elke keer als we iets verstuurd ontvingen vele lieve bedankbriefjes, kaarten en telefoontjes, een teken dat ons gebaar in goede aarde viel.

#### *Cadeautjes*

Alle vakantie-vrijwilligers, vrijwilligers van de belservice, coördinatoren van de vrijwilligersgroepen en bestuursleden ontvingen in het najaar een speciaal ontworpen Johanniter mondkapje. Deze mondkapjes konden daarna ook door anderen besteld worden, waar gretig gebruik van gemaakt is. Aan alle vakantiegasten stuurden we een kaarsje in de vorm van een hartje in een doosje met ons logo erop. Een klein gebaar om mensen te laten weten dat ze niet werden vergeten.





### *Kerstviering*

Ondanks alle beperkingen, wilden we mensen toch bemoediging en warmte bieden. Daarom namen we een sfeervolle kerstviering op in de Dorpskerk in Blaricum met onder andere prachtige woorden van dominee Joost Röselaers, kerstverhalen en koorzang. We kozen voor een inhoud die toegankelijk was voor een breed publiek. Deze viering was tijdens de kerstdagen op elk gewenst moment online te bekijken. Vooraf stelden we ons netwerk op de hoogte van deze viering. Uit de reacties bleek dat mensen het zeer op prijs stelden dat ze op deze manier toch een kerstviering konden bijwonen.



## Bedrijfsvoering in 2020

### Impact corona

Na een mooie start in 2020 kregen we te maken met de beperkende maatregelen door het coronavirus. De consequenties voor onze reguliere activiteiten waren enorm: de vakanties konden niet doorgaan, het meeste vrijwilligerswerk lag plat en de rolstoelbussen stonden stil. Door het wegvallen van deze activiteiten werd het werk achter de schermen echter niet minder, integendeel; naast de organisatie van alternatieve activiteiten, liepen de meeste reguliere processen gewoon door en moest er bovendien veel aangepast en bijgesteld worden. Bijna niets ging zoals gewoonlijk en over gangbare zaken moest opnieuw worden nagedacht. Daarnaast is er veel tijd en energie gestoken in het onderhouden van contact met doelgroepen, vrijwilligers en andere belanghebbenden.

### Medewerkers

Het totaal aan fte in 2020 was 2,9 fte, verdeeld over drie medewerkers en een directeur. Vanaf januari 2020 werd het team voor twee dagdelen per week ondersteund door een vrijwilliger.

Begin 2020 was de intentie nog om openstaande vacatureruimte (0,6 fte) in te vullen. Na de uitbraak van corona en alle gevolgen van dien is besloten dit niet te doen. Er was te veel onduidelijkheid en onzekerheid om een nieuwe medewerker aan te nemen.

Na half maart 2020 was al snel duidelijk dat we moesten omschakelen naar zoveel mogelijk thuiswerken. Hiervoor moest in eerste instantie nog een aantal voorzieningen getroffen worden. Toen dit eenmaal geregeld was ontstond een goed werkbare situatie waarbij steeds één wisselende medewerker op kantoor was voor de post en de telefoon. Ondanks alle mooie technische oplossingen werden het directe contact tussen collega's, het dagelijkse praatje, het samen successen vieren en het samen lunchen erg gemist. De maandelijkse borrel, de jaarlijkse teamdag en het kerstdiner voor medewerkers en bestuursleden kwamen ook te vervallen. Waar mogelijk was er een online alternatief, al voelde dit schraal in vergelijking met de 'echte' versie. Het was in vele opzichten een pittig jaar voor het team. Naast de gevolgen van corona waar iedereen in de samenleving mee te maken had, moest er meer werk verzet worden dan anders, in minder gunstige omstandigheden. Medewerkers werden bovendien voortdurend geconfronteerd met het verdriet, de angst en de eenzaamheid van onze doelgroepen.

In 2020 kregen de medewerkers een prijscompensatie over hun salaris. Per januari 2020 is bovendien een pensioenvoorziening ingevoerd, waarbij medewerkers zestig procent van de kosten dragen en de organisatie veertig. Zodra de financiën het toelaten zal bekeken worden of de eigen bijdrage van de medewerkers kan worden verlaagd.

### Bestuur

In 2020 bestond het bestuur van Johanniter Nederland uit negen personen. Drie personen traden nieuw toe tot het bestuur en drie personen traden af. Het bestuur vergaderde in 2020 acht keer (vanaf maart



online) waarbij de directeur de stichting vertegenwoordigde. In het najaar was er een brainstorm met het bestuur en een afvaardiging van de medewerkers over mogelijke nieuwe activiteiten in de toekomst. De resultaten worden in 2021 nader onderzocht en uitgewerkt.

### **Fondsenwerving**

Voor haar inkomsten is Johanniter Nederland grotendeels afhankelijk van de giften van externe vermogensfondsen. De laatste jaren stellen deze steeds hogere eisen aan rapportage, bedrijfsvoering, transparantie en efficiency. Ook de wijze waarop een aanvraag kan worden ingediend wordt steeds verder ontwikkeld en verschilt van fonds tot fonds. Het voldoen aan alle eisen en het doorlopen van alle aanvraagprocedures op maat maakte dat het fondsenwerven de laatste jaren een arbeidsintensief traject was, zeker voor een kleine organisatie als de onze.

In 2020 kwam daar nog een flinke hoeveelheid extra werk bovenop. Door corona bleef het gedurende het hele jaar door onzeker of projecten waarvoor financiering was aangevraagd wel of niet zouden doorgaan. We moesten fondsen voortdurend op de hoogte houden van onze beslissingen hierin. Nadat er meer duidelijkheid was, is er in augustus een herziene begroting gemaakt, die aan alle fondsen is toegestuurd. Ook werden alle fondsen aangeschreven om te vragen of de toegezegde gelden konden worden doorgeschoven naar 2021. In sommige gevallen kon dat, bij andere moest de aanvraag in 2021 weer opnieuw worden ingediend. Meerdere van die fondsen lieten ons weten de aanvraag voor 2021 met coulance te zullen behandelen.

Omdat onze reguliere activiteiten niet konden doorgaan ontwikkelden we gedurende het jaar andere activiteiten die wél mogelijk waren. Dit betekende dat er opnieuw naar fondsen gezocht moest worden om deze activiteiten te financieren. Gezien de beperkte tijd die we hiervoor hadden en het feit dat we ons tot andere fondsen moesten richten dan die we gewoonlijks aanschrijven verliep dit redelijk succesvol.

Ondanks de extra giften voor corona-activiteiten vielen de inkomsten uit fondsenwerving door het wegvallen van onze vakanties aanzienlijk lager uit dan gepland.

### **Afhandeling vakanties**

Aan het begin van het jaar waren zo goed als alle Johanniter vakanties volgeboekt en betaald. In de loop van het jaar werden deze vakanties één voor één geannuleerd en dit bracht veel extra werk met zich mee. Ten eerste moesten de gasten en de vrijwilligers voortdurend op de hoogte gehouden worden van de stand van zaken. Vervolgens moesten bij elke vakantie die afviel de reeds betaalde bijdragen gecrediteerd worden. En tot slot moest met de accommodaties onderhandeld worden over de verdeling van de financiële lasten.



## Communicatie

Omdat regulier contact in 2020 niet mogelijk was, en de behoefte hieraan juist groot, was er veel aandacht voor verschillende vormen van communicatie met doelgroepen, vrijwilligers en anderen uit ons netwerk. Eerder in dit jaarverslag staat al beschreven welke speciale acties we hiervoor bedachten.

Daarnaast ontvingen alle vrijwilligers in 2019 zoals gebruikelijk drie keer ons magazine het Contactblad, met informatieve en inspirerende artikelen over het werk en de organisatie. Uiteraard was er in het blad ook aandacht voor alles wat corona met zich meebracht; de problemen, maar ook de creatieve oplossingen die bedacht werden. Bij een van de Contactbladen werd een persoonlijke brief van de directeur bijgevoegd om mensen steun te betuigen en een hart onder de riem te steken. Ook zijn we uit duurzaamheids- en kostenoverwegingen in 2020 begonnen met het digitaal verzenden van het blad aan mensen die hadden aangegeven van deze mogelijkheid gebruik te willen maken. Tot slot zijn we blij met de (vrijwillige) redactie die altijd met veel plezier aan het blad werkt. In 2020 mochten we opnieuw een nieuw redactielid verwelkomen.

De coördinatoren van de Johanniter vrijwilligersgroepen ontvingen in 2020 tien keer een digitale nieuwsbrief met informatie die we graag centraal en gelijktijdig met alle groepen wilden delen. Bijvoorbeeld over relevante ontwikkelingen rond corona in relatie tot vrijwilligerswerk, tips over online voorstellingen die gratis konden worden bijgewoond en het bekendmaken van de Johanniter kerstviering.

De vakantiebrochures die voor 2020 ontwikkeld waren bleven grotendeels op de plank liggen. Het plan voor een algemene vrijwilligersbrochure is opgeschort omdat we eerst wilden afwachten hoe het vrijwilligerswerk er uitziet na corona.

Op onze website plaatsten we regelmatig een nieuwsbericht, onder andere om te laten weten wat de status rondom de Johanniter vakanties was. Daarnaast is de website grondig onderhanden genomen wat resulteerde in een nieuwe indeling binnen hetzelfde format.

Aan het vergroten van de naamsbekendheid van Johanniter Nederland is niet zoveel tijd besteed omdat er andere uitdagingen op ons pad lagen. Een uitzondering vormde de Voedselbankactie waarvoor bewust een Johanniter rolstoelbus werd ingezet, waardoor goed zichtbaar was welke organisatie de sturende kracht achter dit initiatief was.

De Johanniter Facebookpagina was een zeer belangrijk communicatiekanaal in 2020. Er werden regelmatig berichten geplaatst waarop ook veelvuldig gereageerd werd en het was daarmee een belangrijk medium om contact te onderhouden met de achterban. Het aantal volgers groeide gestaag tot 570.



## **Beleid**

Johanniter Nederland werkte al met een gedragscode voor vakantievrijwilligers. In 2020 ontwikkelden we ook een integriteitsbeleid met gedragscode voor iederéén de bij de stichting betrokken is. Wij werken immers mét mensen vóór mensen. In deze context is het belangrijk om stil te staan bij integriteit en maatregelen te nemen om integriteitsschendingen te voorkomen. Om de uitvoering te borgen is tevens een externe vertrouwenspersoon aangezocht.

## **Netwerken**

Wij zijn lid van de vereniging NOV, waar vrijwilligersorganisaties elkaar vinden. Daarbij participeren wij vooral actief in bijeenkomsten van de onderafdeling LOVZ, gericht op vrijwilligersorganisaties in de zorg. Hier wordt kennis gedeeld en met elkaar samengewerkt. In 2020 waren de meetings online.

Johanniter Nederland is ook actief bij Johanniter International (JOIN), een internationaal samenwerkingsverband van zestien Johanniter organisaties in Europa en het Midden-Oosten. Wij zijn lid van de werkgroepen Fundraising, Volunteers en PR & Marketing. In 2020 kon alleen de eerste werkgroepbijeenkomst begin maart face-to-face plaatsvinden, de andere waren online. Hetzelfde gold voor de jaarvergadering.

Lidwien van der Reep, directeur van Johanniter Nederland, is sinds 2019 bestuurslid van JOIN. In die hoedanigheid heeft zij zich ingezet om collegiaal en vriendschappelijk contact binnen het netwerk te stimuleren, waarbij zeker ook aandacht was voor ieders knelpunten en uitdagingen.

Buitenlandse collega-organisaties van JOIN die gericht zijn op medische dienstverlening werden tijdens de pandemie actief ingezet in ziekenhuizen, op ambulances en bij vaccinatiecentra. Anderen richtten zich op voorlichting, het bieden van onderdak en het bestrijden van eenzaamheid. Er werd rondom alle corona-activiteiten veel informatie uitgewisseld en kennis gedeeld. Zo is het mondkapje dat Johanniter Nederland gebruikt ontworpen en geproduceerd door onze Oostenrijkse collega's. Er werd een gezamenlijk filmpje gemaakt waarin medewerkers in de zorg in vele Europese talen bedankt werden.

## **Keurmerk**

Het CBF-keurmerk voor fondsenwervende instellingen is voor Johanniter Nederland zeer belangrijk, omdat de fondsen die het werk financieren er veel waarde aan hechten. In 2020 was er een volledige hertoetsing door het CBF, die met een hernieuwde erkenning is afgesloten.



## Financiën in 2020

De pandemie had niet alleen enorme gevolgen voor de activiteiten van Johanniter Nederland, ook in financieel opzicht verliep 2020 geheel anders dan gepland. Omdat veel van de activiteiten die vervielen gefinancierd werden door externe fondsen, moest deze bijdrage terugbetaald worden, dan wel doorgeschoven naar 2021. Ook de bijdrage van vakantiegasten verviel. Daarnaast moest nieuwe financiering gezocht worden voor alternatieve activiteiten. Door dit alles waren we genoodzaakt halverwege het jaar een herziene begroting op te stellen.

Net als veel andere organisaties hebben we een beroep gedaan op de NOW-regelingen van de overheid die bedoeld waren als tegemoetkoming in de personeelskosten. Ook hebben we nog meer dan anders op de kosten gelet. Financieel gezien was het dus een spannend jaar, maar we hebben het gered, met behoud van alle medewerkers.

Het percentage van de bestedingen aan doelstellingen ten opzichte van de totale baten was voor 2020 80%, hetgeen een beter resultaat is dan de norm van 75%.

Het percentage van de kosten eigen fondsenwerving ten opzichte van de baten uit eigen fondsenwerving in 2020 is in de realisatie 16% geworden. De CBF-norm ligt op maximaal gemiddeld 25% over 3 jaar.

Het percentage van de bestedingen aan doelstellingen ten opzichte van de totale lasten was voor 2020 78%, een ietsje positiever resultaat dan de norm van 75%.

### Opvallende cijfers

Het jaar 2020 werd afgesloten met een negatief saldo van € 8.000. Dit saldo wijkt materieel af van de herziene begroting voor 2020, te weten € 1.360 negatief. In de herziene begroting was een hoger bedrag voor de NOW-regeling opgenomen. Doordat de beleggingsrekening rendeerdde zonder dat dit voorzien en begroot was voor een bedrag van € 14.402, moest een deel van de NOW-regeling (een kleine € 20.000) worden terugbetaald. Uiteraard laten resultaten op effectenportefeuilles zich niet goed begroten. In de herziene begroting was vanwege het coronajaar geen rendement begroot. Daarna liepen de aandelenkoersen toch sterk op, waardoor er dus onvoorzien rendement is ontstaan.

De bijdrage van de Johanniter Orde lag in 2020 iets boven het begrote niveau, totaal € 163.3250, omdat de Orde additioneel de productie van de Johanniter kerstviering heeft gefinancierd.

Aan de lastenkant waren de verschillen tussen begroting en realisatie niet groot. Opvallend is wel de post Personeelskosten onder Beheer en Administratie. De begroting lijkt fors overschreden met ca. € 20.000. Dit verschil wordt voornamelijk veroorzaakt door de eerder vermelde terugbetaling van de ontvangen NOW-regeling vanwege het veel positievere resultaat van de effectenportefeuilles; er is niet meer uitgegeven, er was minder overheidstegemoetkoming dan begroot.



### Externe fondsenwerving

Er zijn geen significante verschillen tussen de begrote en de gerealiseerde bedragen. Johanniter Nederland heeft voor de extra, corona-gerelateerde activiteiten ook extra fondsen kunnen verkrijgen.

### Bezoldiging directie

Johanniter Nederland behaalde in 2020 een BSD-score van 405 punten (volgens de Regeling Beloning directeuren van goededoelenorganisaties). Deze score is gebaseerd op verschillende criteria, zoals de omvang (financieel) van de organisatie, het aantal medewerkers en vrijwilligers, de diversiteit van de activiteiten en de organisatorische inrichting.

Volgens de normstelling geldt voor een BSD-score van 405 een maximaal jaarinkomen van € 112.124 bij een 40-urige werkweek. Verrekend naar een 36-urige werkweek geldt volgens deze normstelling een maximaal jaarinkomen van € 100.911. De totale bezoldiging voor de directeur van Johanniter Nederland is € 79.652 op basis van een 36-urige werkweek (0,9 FTE). Daarmee is de bezoldiging van de directeur lager dan het maximum dat volgens de beloningsregeling is vastgesteld.

Directie	
Naam	Lidwien van der Reep
Functie	Directeur
Dienstverband	
Aard	Onbepaald
Uren	36
Parttime percentage	90
Periode	1-1-2020 t/m 31-12-2020
Bezoldiging (EUR)	
Brutosalaris	62.407
Vakantiegeld	4.921
Belaste vergoedingen/bijtellingsen	7.450
40% Werkgeversbijdrage pensioen	4.874
Totaal 2020	79.652



## Vooruitblik op 2021

We hopen van harte dat onze reguliere activiteiten in 2021 weer opgepakt kunnen worden. Voor onze kwetsbare doelgroepen zou het fantastisch zijn als ze weer uitstapjes kunnen maken, met vakantie kunnen gaan of mee kunnen doen aan groepsactiviteiten.

Hoewel het vaccineren bij het schrijven van dit jaarverslag nog volop bezig is en er voorlopig nog beperkende maatregelen gelden, durven we weer aan Johanniter vakanties te denken. De Eftelingvakanties voor kinderen die gepland stonden voor de zomer hebben we helaas moeten annuleren, maar voor de overige vakanties, die gepland staan vanaf het najaar, hebben we goede hoop. We organiseren in 2021 niet drie, maar vier traditionele vakantieweken voor ouderen. In de winter is er een kerstvakantie voor eenzame ouderen met weinig financiële draagkracht. Een soortgelijke vakantie zal rondom de jaarwisseling plaatsvinden.

Veel vrijwilligers zijn door de coronamaatregelen al lange tijd niet actief. Wij zien het grote belang van het behoud van hun betrokkenheid en zullen in 2021 extra inspanningen doen om deze vrijwilligers aandacht te geven.

Door de coronacrisis zijn we er nog meer bewust van geworden hoe belangrijk intermenselijk contact is, en hoe zwaar mensen met financiële problemen het hebben. We doen in 2021 een aantal extra activiteiten die vooral gericht zijn op mensen die kampen met financiële of contactarmoede en die hoe dan ook uitgevoerd kunnen worden, coronacrisis of niet.

De overheid heeft in het voorjaar 2021 kenbaar gemaakt dat zij landelijke vrijwilligersorganisaties met een subsidie wil ondersteunen bij het weer opstarten van het vrijwilligerswerk dat door de coronacrisis grotendeels was stilgevallen. Via het NOV (Nederlandse Organisatie Vrijwilligerswerk) heeft Johanniter Nederland samen met negen andere organisaties hiervoor een aanvraag ingediend. Deze is toegekend. Dankzij deze substantiële subsidie kan Johanniter Nederland per 5 mei met een project starten dat zich richt op behoud en werving van vakantievrijwilligers.

Tot slot richten we onze blik wat verder op de toekomst en verdiepen ons in nieuwe manieren om iets te betekenen voor kwetsbare mensen. Het beoogde doel is een nieuwe pijler ontwikkelen, die ook op langere termijn aansluit bij de behoefte van onze doelgroepen en ontwikkelingen in de samenleving.





## Bijlage

Als stichting streeft Johanniter Nederland voortdurend naar een integere en efficiënte inzet van mensen en middelen om de doelen te bereiken. Wij willen hierin transparant zijn naar de buitenwereld, daarom stelden wij onder andere volgende (beleids)documenten op:

- Jaarrekening
- Statuten
- Begroting
- Samenstelling bestuur inclusief hoofd- en nevenfuncties
- Jaarplan
- Ontwikkelplan 2020-2022
- AO/IB
- Privacyverklaring
- Gedragscode vakantievrijwilligers
- Integriteitsbeleid plus algemene gedragscode
- Klachtenprocedure

Voor meer informatie over deze onderwerpen, voor zover niet opgenomen in dit jaarverslag, verwijzen wij derhalve naar deze documenten. Deze zijn te vinden op onze website, onder het kopje [Cijfers en beleid](#).